

## ОРГАНІЗАЦІЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ МОВИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

*Стаття розкриває сутність ігрової діяльності во время підготовки студентів к іноязычному общению на практических заняттях по немецкому языку. Автором представлены примеры практического применения некоторых игр и доказана ефективність ігрової діяльності относительно підготовки будучих учителів к іноязычному общению.*

*The article shows the essence of the students' playing activity during their foreign language communication training on the practical tasks by German. The author gives the examples of using some kinds of games in practice and demonstrates the effectiveness of using playing activities of students as prospective teachers in order to prepare them to foreign communication.*

Нові соціальні умови ставлять нові вимоги щодо підготовки випускників вищої педагогічної школи, наголошуючи на тому, що вони за роки навчання у вузі повинні набути належної професійної підготовки та оволодіти культурою іноземного спілкування в межах ділової, фахової та побутової комунікативної діяльності.

Формування особистості такого фахівця потребує модернізації форм та методів традиційного навчання іноземної мови у вищій педагогічній школі. Отже, метою нашої статті є виявлення ефективності використання ігрової діяльності студентів факультету іноземних мов під час вивчення німецької мови як другої мови у вищому педагогічному закладі для підготовки їх до іноземного спілкування в різноманітних ситуаціях професійної спрямованості.

Крім відомих вчених-педагогів К.Д.Ушинського, В.О.Сухомлинського, Т.К.Жалкіна, О.Жорника, М.К.Гончарова, В.І.Сушко, В.Г.Семенова, Л.В.Кондрашової та інших, на використання гри в методиці викладання іноземних мов вказували Близнюк О.І., Панова Л.С., Гапонова С.В.,

Китайгородська Г.О., Комков І.Ф., Ляховицький М.В., Рогова Г.В., Верещагіна І.М.

К.Д.Ушинський, досліджуючи вплив гри на розвиток дитячих здібностей, вважав, що у грі формується душа дитини, її серце та розум, що ігри та поведінка дітей в цих іграх підказують майбутній характер дитини та рівень її активності у самостійній професійній діяльності.

О.О.Вербицький відзначає, що в самому широкому розумінні гра може бути визначена як модель професійної діяльності, контекст якої задається за допомогою моделювання та імітації [2].

Виховні та дидактичні можливості гри знайшли своє відображення також у процесі професійної підготовки студентів. Це підтверджується думкою Б.Г.Ананьева про те, що гра як особлива форма діяльності охоплює всі періоди життя людини, тому є необхідною та ефективною формою діяльності та професійного становлення особистості студентів.

С.У.Гончаренко вважає, що всяка гра виступає своєрідною «школою довільної поведінки» та діяльності, яка притаманна поведінці та діяльності реального дорослого життя [3,73].

Л.В.Кондрашова, досліджуючи нові шляхи професійної підготовки майбутніх педагогів, стверджує, що використання ігрових форм і методів навчання студентів дозволяє «...оптимально врахувати вимоги обраної студентами спеціальності» [4,72].

Ми виходили з того, що використання гри в навчанні іншомовного спілкування зумовлюється тим, що гра яскраво ілюструє всі аспекти та особливості комунікативної діяльності іноземною мовою, дає можливість випробувати та відпрацювати навички діалогічного та монологічного професійно спрямованого мовлення майбутніх педагогів іноземною мовою та підготувати їх до іншомовного спілкування.

Для перевірки ефективності застосування ігрової діяльності щодо підготовки студентів до іншомовного спілкування нами були виділені експериментальні групи студентів, в яких навчання проводилося в межах ігрової діяльності.

Наведемо деякі приклади ігрових ситуацій, які застосовувалися під час проведення дослідження на практичних заняттях з німецької мови і на наш погляд, сприяли підготовці студентів до іншомовного спілкування. Серед них використовувалися такі ігри як: «Ланцюжок», «Прохання», «Знайди заголовок до статті», «Заверши розповідь співбесідника», «Реклама» тощо.

Наприклад, гра «Ланцюжок», в якій беруть участь всі студенти групи. Мета цієї гри - скласти колективну розповідь, фантазуючи та логічно продовжуючи речення попереднього гравця. Один з учасників гри має придумати одне-два речення, а потім, по черзі, наступний учасник продовжує думку попередніх студентів. Таким чином, як сніжний ком, народжується розповідь, доповнюючись новими реченнями від кожного учасника гри. Під час цієї гри забезпечується стовідсоткова зайнятість студентів усієї групи, оскільки в роль того, хто слухає, і в роль того, хто розповідає, може перейти в будь-який момент кожен студент. Почати розповідь може будь-хто, як викладач, так і студент. Так, під час вивчення німецької мови як другої мови студентам першого курсу факультету іноземних мов під час гри ланцюжок була запропонована тема «Wer Bin\_ich?»

перший студент: «Ich Bin ein Mensch.

Mein Name ist...

Wer Bist du?

Wie heißt du? »

другий студент: «Ich Bin duch ein Mensch.

Und ich heißt...

Ich Bin schon Student.

Und du?»

третій студент: «Ich heißt...

Jetzt Bin ich auch Studentin.

Ich habe noch keinen Beruf und arbeite nicht.

Und du?»

и т.д.

Гра «Ланцюжок» була проведена також під час вивчення тем «Meine Familie», «Wir machen oft Musikabend», «Alle Jahreszeiten sind schön».

Для відпрацювання навичок вживання модальних дієслів нами використовувалася гра «Прохання». Студенти працюють в діадах, кожна з яких має певне комунікативне завдання, наприклад, попросить партнера виконати таке завдання, а потім подякуйте йому. Викладач контролює та корегує діяльність студентів, виправляючи помилки лексичного, граматичного чи інтонаційного характеру. Так, на першому році вивчення німецької мови студенти другого курсу факультету іноземних мов вивчали граматичну тему: «Модальні дієслова» Das Thema «Modalverben» (Grammatik) в процесі вивчення лексичної теми: «Їжа. Каоре». Їм було запропоновано скласти кілька ситуацій (діалогів), спираючись на поданий приклад, використовуючи при цьому модальні дієслова

Hang und Peter gehen ins Gasthaus. Sie rufen den Ober.

Peter: Herr Ober, ich möchte die Speisekarte, Bitte!

Ober: Hier, meine Herren!

Peter: Danke!

Ober: Möchten Sie das Menu zu 15,60? Das ist heute sehr gut.

Peter: Was gibt's denn? Hm, Gemüsesuppe, Rindfleisch mit Kartoffeln und Salat, und einen Nachtisch. Ja, Bringen Sie mir das, und ich möchte noch ein Bier Bitte!

Hans: Danke. Ich nehme auch dieses Menü, aber darf man ohne Suppe?

Ober: Natürlich. Man darf. Und was trinken Sie?

Hans: Jetzt noch nichts; aber nach dem Essen möchte ich eine Tasse Kaffee.

Peter: Darf man fragen, dauert es lange?

Ober: Aber nein, ich bringe die Suppe sofort.

Так, на другому році вивчення німецької мови студенти третього курсу факультету іноземних мов залучалися до гри «Реклама». Їм була запропонована анотація до дитячої зубної пасти. Студенти розподілялися на групи по чотири особи і протягом 10-15 хвилин необхідно було представити свій варіант реклами даного товару. Наприклад,

Tipps für die Erhaltung gesunder Milchzähne

Warum sind Milchzähne wichtig?

Milchzähne sind wichtig für die Zerkleinerung der Nahrung und für die richtige Sprachbildung. Gleichzeitig sind sie wichtige

Platzhalter für die später nachrückenden bleibenden Zähne. Frühzeitiger Zahnverlust wirkt sich nachteilig auf die Gesundheit Ihres Kindes und auf die Stellung bleibenden Zähne aus.

#### Wie entsteht Karies?

Karies entsteht durch das Zusammenwirken von Nahrungsbestandteilen und Bakterien in den Zahnbelägen (Plaque). Zucker und andere Kohlenhydrate im Essen und in Getränken begünstigen das Wachstum dieser Mikroorganismen in der Plaque. Sie bilden Säuren, die den Zahnschmelz kariös zerstören.

#### Wie kann Karies wirksam verhindert werden?

Grundregeln der zahnmedizinischen Vorbeugung sind:

- Das regelmäßige Entfernen von Zahnbelägen durch Zähneputzen,
- das Vermeiden des häufigen Genusses von zuckerhaltigen Speisen und Getränken und von saurem Obst und sauren Fruchtsäften,
- der Kariesschutz der Zähne durch Fluorid.

#### Wieviel Fluorid sollte eine Kinder-Zahnpasta enthalten?

Die Deutsche Gesellschaft für Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde empfiehlt eine Kinder-Zahnpasta einem Fluoridanteil bis zu 500 ppm.

Weil Kleinkinder noch einen Großteil der Zahnpasta verschlucken, sollte die Menge höchstens erbsengroß sein.

Um keinen weiteren Anreiz zum Herunterschlucken zu geben, sollten Sie Zahnpasten mit Fruchtoder Bonbongeschmack vermeiden.

#### Wie oft sollen die Zähne geputzt werden?

Mit dem Durchbruch des 1. Milchzahnes sollten Sie beginnen, die Zähne Ihres Kindes 1 x täglich - am besten abends - mit einer höchstens erbsengroßen Menge fluoridhaltiger Kinder-Zahnpasta zu putzen. Ab dem 2. Geburtstag sollten Sie die Milchzähne 2x täglich - morgens und abends -putzen.

Wichtig ist, dass Sie das Zähneputzen bei Kleinkindern selbst übernehmen und bis in das Schulalter hinein die Zähne Ihres Kindes weiterhin nachputzen.

Для роботи з текстами професійної спрямованості та для вдосконалення навичок вживання нових лексичних одиниць застосовувалася гра «Знайди заголовок». Викладач

поділяє студентів на дві групи. Одна група одержує тексти без заголовків, а друга - безліч заголовків. Тексти підбираються викладачем заздалегідь та мають професійну спрямованість. Студенти першої групи 3-5 хвилин ознайомлюються зі змістом своїх текстів, а друга група вивчає отримані заголовки. Потім студенти першої групи намагаються розповісти зміст своїх текстів, а студенти другої групи уважно слухають і пропонують заголовок, обґрунтовуючи свій вибір; їх партнери з першої групи можуть погодитися чи ні.

Визначення теми та цілей гри зумовлюється задачею формування соціально розвиненої творчої особистості й можливістю отримання під час гри досвіду іншомовної комунікативної діяльності. У зв'язку з цим необхідно, щоб тема відповідала навчальній програмі, мала повчальну та професійну цінність і гарантувала можливість конструювання гри.

Завдання та цілі гри визначаються її подвійним характером. З одного боку, студенти вступають у гру, усвідомлюючи, що вони мають діяти відповідно до вимог певної теми та ситуації, з другого боку, вони мають реалізовувати ігрові функції. Отже, така ігрова діяльність дає можливість поєднати цілі заданої гри з навчальними та педагогічними цілями. Із загальних цілей ігрових занять вибираються, деталізуються, аналізуються й використовуються ті, що найбільш вдало підходять для кожної конкретної ситуації. Ми визначали цілі єдині для всієї гри, але вони можуть змінюватися залежно від рівня підготовленості її учасників, етапу навчання тощо.

Програвання певної ролі, моделювання власної комунікативної і мовленнєвої поведінки в процесі рольової взаємодії між студентами та викладачем, забезпечує заміну традиційної технології навчання на більш ефективну - ігрову діяльність. Ігрова діяльність активізує розумову діяльність студентів, оскільки в її основу покладено проблемне творче завдання, вирішення якого потребує аналізу ситуацій, що склалися, узагальнення наявних знань, вмінь та навичок з іноземної мови, прогнозування дій та реакцій співрозмовника.

Під час ігрової діяльності завдання викладача полягає в тому, щоб змоделювати ситуації, максимально наближені до



реальної практики спілкування іноземною мовою, крок за кроком послабляючи рамки рольових завдань. Ми націлювали студентів на самостійне вирішення навчальних ситуацій і завдань, що вимагають творчого підходу й активізації всіх набутих знань. Взаємодія студентів під час ігрової діяльності може здійснюватися по-різному: робота в діадах (парах), тріадах, в групах чи колективна гра. Вибір кількості студентів залежить від рівня їх підготовленості, специфіки завдань та матеріалу, що вивчається.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновки, що застосування ігрової діяльності під час навчання студентів іншомовного спілкування зумовлює динаміку професійного становлення студентів у позитивний бік за умови орієнтації установок, професійних дій викладача не на передачу готових знань, а на використання форм і методів, що розвивають самодостатню особистість майбутнього фахівця. Успіх ігрової діяльності зумовлений також спрямованістю викладача на формування особистісних установок, системи ціннісних орієнтацій у навчальній діяльності, використання іноземної мови не тільки як джерела навчальної інформації, але й як способу вдосконалення професійного статусу майбутнього фахівця, який досконало володіє навичками іншомовного спілкування.

### Література

1. Близнюк О.І., Панова Л.С. Ігри у навчанні іноземних мов: Посібник для вчителів. – К.: Освіта, 1997. – 64с.
2. Вербицкий А.А. Деловая игра как метод активного обучения // Современная высшая школа. - 1982. - № 3
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - Київ-Либідь, 1997
4. Процесс обучения в высшей школе: Учебное пособие / Л.В.Кондрашова. - Кривой Рог: ИВИ, 2000
5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид.2-е, випр. і перероб./ Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт,2002. – 328с.